

Kráľova Lehota

Obecný časopis

Marec 2006

Číslo 1

Ročník 2

Slovenská drevárska spoločnosť s. r. o. Kráľova Lehota

☎ 044 / 522 27 47 Fax: 044 / 522 27 49 E – mail: drevvar@nextra.sk Web: www.drevvar.sk

Vstupná časť továrne

sprivatizovaná. Postupne sa ale dostala do finančných ťažkostí, ktoré končili konkurzom. Boli tu však kvalifikovaní pracovníci, päťdesiatročná tradícia, skúsenosti z výroby i strojové vybavenie. Revitalizácie sa chopila v roku 2000 firma Drevár s.r.o., od roku 2003 ako Slovenská drevárska spoločnosť s.r.o.

Riaditeľ Ing. Dušan Konôpka začal firmu formovať v roku 1999 na tom čo ostalo. Pomocou vedúceho výroby a zástupcu riaditeľa Pavla Piovarčího i ďalších odborníkov sa podarilo výrobu stabilizovať a postupne rozvíjať. Od roku 2000 doteraz vzrástla produkcia výroby 2,5 krát. Pritom v roku 2000 pracovalo v továrni v dvojzmennej prevádzke 70 ľudí, teraz 90. Súčasný objem výroby sa teda dosiahol i vyššou produktivitou práce.

Ešte za Slovenského štátu povýše pily na Šmýkanci postavili továreň na výrobu nábytku FIPA (Fišera a Pastucha). Po vojne pre nedostatok materiálu na výrobu nábytku začali vyrábať preglejkový tovar, hlavne latovky. V roku 1950 sa výroba ustálila na latovky, dyhy a preglejky.

V továrni pod názvom Preglejka Kráľova Lehota, neskoršie Bučina Kráľova Lehota, pracovali najmä ľudia z našej dediny, tiež z Hýb, Dovalova, Bocí, Východnej a Važca. V roku 1970 tam robilo až 226 ľudí.

V roku 1992 bola továreň

Pariace jamy na zmäkčovanie dreva

Kráľova Lehota

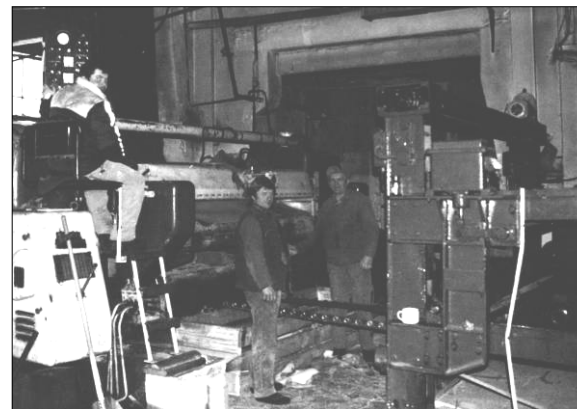
Marec 2006

Číslo 1

Ročník 2

Firma vyrába dyhy, preglejky a latovky. Továrne s takým istým výrobným sortimentom sú u nás štyri, okrem kráľovolehotskej je to Bučina Zvolen, Bukóza Vranov nad Topľou a ANB Žarnovica. Latovky však na Slovenku vyrába len továreň v Kráľovej Lehote.

Výrobný program je zameraný na spracovanie topoľovej, bukovej a smrekovej guľatiny na centricky lúpanú dyhu. Najviac sa vyrobí technickej dyhy pre tuzemských odberateľov, tiež do Čiech a Maďarska. Časť dyhy samotná firma spracováva pri výrobe preglejok pre všeobecné použitie, ale i vodovzdorných a protišmykových. Dyhu používa firma aj pri výrobe latoviek ako plášť latkového stredy. Latkový stred je vyrábaný zo smrekového reziva klasickým, alebo

Lúpací stroj

paličkovým spôsobom. Preglejky a latovky najviac odoberá Drevona Bratislava.

Výroba dýh sa začína zmäkčovaním klátov dreva v horúcej vode pariacich jám, aby sa znížila jeho lámavosť. Potom sa kláty upravujú na potrebné dĺžky a odkôrnia. Na lupacích strojoch sa nalúpe z nich dyha. Po formátovaní sa dyha suší vo valčekovej alebo sieťovej sušiarňi.

Dyhu, ktorá sa použije na výrobu preglejok a latoviek, najprv zošijú z viacerých kusov na potrebnú veľkosť. Preglejka vzniká z viacerých vrstiev dyhy

lepením a následným lisovaním za tepla v lisovacích strojoch. Lepením a lisovaním sa robí i latovka pozostávajúca z latkového stredy obaleného dyhou.

Do budúcnosti chce firma investovať do novej ekologickej kotolne na spaľovanie drevného odpadu upraveného na štiepky. Terajšia účinnosť kotlov je totiž iba 20 % a pri novej kotolni sa zvýši na 80 %. Plánuje tiež obnoviť výrobu krájaney dyhy pre nábytkárske účely.

Továrne sú spravidla v mestách, na Liptove tvoria výnimku len dediny Kráľova Lehota a Malužiná. Ich prosperita zabezpečí prácu pre desiatky našich občanov.

F. Bizub

Zo zasadnutí Obecného zastupiteľstva

U z n e s e n i e číslo 7 / 2005

zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Kráľovej Lehote, konaného 16. 12. 2005

Obecné zastupiteľstvo v Kráľovej Lehote

- A. konštatuje, že
uznesenie číslo 6 / 2005 z Obecného zastupiteľstva, konaného dňa 28. 11. 2005
sa plní priebežne

B. schvaľuje

1. Všeobecne záväzné nariadenie č. 1/2005 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
2. zmenu rozpočtu obce za rok 2005 podľa skutočne prijatých príjmov a vynaložených výdavkov
3. rozpočtové provizorium na I. štvrťrok 2006
4. v rámci programu INTERREG III A Poľsko – Slovenská republika, spolufinancovanie obce vo výške 5 % z finančných prostriedkov rozpočtu pre rok 2006, na monografiu s názvom „Vypracovanie prezentačnej publikácie pre Liptovský dom v obci Kráľova Lehota.
5. Komisiu pre výber dodávateľa – spracovateľa na základe verejného obstarávania zo štrukturálnych fondov EÚ Opatrenie 3.4 Renovácia a rozvoj obcí „Integrované rozvojové dokumenty obce Kráľova Lehota“ v zložení: Vladimír Kapríní – predseda komisie, Ing. Arch. Zuzana Ištoková – člen komisie, Dagmar Žišková – člen komisie a poverený zástupca Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR
6. poplatky za poskytované služby Drobnou prevádzkou pri Obecnom úrade v Kráľovej Lehote platné od 01. 01. 2006
7. zaujať kladné stanovisko a podporu k žiadosti práp. Michala Gajdoša, príslušníka OO PZ Liptovský Hrádok, ktorý mal priestupok proti bezpečnosti a plynulosti v cestnej premávke

C. navrhuje

aby občania Magdolinej skaly, ktorí boli písomne vyzvaní v roku 2004 o napojenie svojich rodinných a bytových domov na vybudovanú splaškovú kanalizáciu a nebudú napojení do konca mája 2006, platili za vývoz fekálií poplatok zvýšený na dvojnásobok schváleného poplatku platného od 01. 01. 2006.

Overovatelia: Ing. Ján Šteuček, Ing. Jozef Cerovský

Starosta obce: Vladimír Kapríní

U z n e s e n i e číslo 1 / 2006

zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Kráľovej Lehote, konaného 23. 02. 2006

Obecné zastupiteľstvo v Kráľovej Lehote**A. konštatuje, že**

uznesenie číslo 7 / 2005 z Obecného zastupiteľstva, konaného dňa 16. 12. 2005 sa plní priebežne

B. schvaľuje

1. správu o plnení rozpočtu Obecného úradu v Kráľovej Lehote k 31. 12. 2005
2. rozpočet obce na rok 2006

C. súhlasí

1. s dopracovaním projektovej a rozpočtovej dokumentácie na stavebné úpravy obvodového plášťa kultúrnej pamiatky, budovy Materskej školy, za účelom predloženia žiadosti o poskytnutie dotácie Obnovme si svoj dom na Ministerstvo kultúry SR do 15. marca 2006
2. s preplatením dovolenky za rok 2005 pre starostu obce

Overovatelia: Milan Lehotský, Jozef Lesák

Starosta obce: Vladimír Kapríní

Rozvoj obce**Aktivity v období január – marec 2006**

Keď od 30. decembra 2005 začalo padať veľké množstvo snehu, začala skutočná zima, ktorá vlastne trvá ešte do týchto dní. Priniesla nám i občanom zvýšené náklady na vykurovanie a na odpratávanie snehu. Z dôvodu dlhotrvajúcich veľkých mrazov v druhej polovici januára 2006 došlo k zamrznutiu vodovodného potrubia v správe a majetku Severoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s. Liptovský Mikuláš v úseku od Detského domova (bývalej Špeciálnej materskej školy) po ulicu Potok i v celej tejto ulici. Jej obyvatelia stále nemajú pitnú vodu, preto sú nútení si ju brať v detskom domove, na obecnom úrade a u známych.

Boli zamrznuté viaceré vodovodné prípojky k rodinným domom v obci, ktoré sa aj po nahrievaní parou cez hadicu nepodarilo všetky uvoľniť. Bola zamrznutá i vodovodná prípojka do objektu materskej školy, ktorú sa ani viacnásobným nahrievaním parou nepodarilo sfunkčniť. Preto musela byť nakoniec prekopaná a následne parou rozmrazená.

V rámci aktívnej činnosti, vykonávanej nezamestnanými občanmi našej obce, bolo prevádzané čistenie často napadnutého snehu na verejných priestranstvách, pred obchodmi, pred kostolom, na cintoríne i pred domom smútku. Pravidelne boli čistené tiež autobusové zástavky, priestor pred školami, okolo kontajnerov na separovaný odpad a viackrát i chodník pre peších z obce na železničnú a autobusovú stanicu. Tým, ktorí túto činnosť veľakrát vykonávali v silných mrazoch, patrí poďakovanie.

Zlepšila a skvalitnila sa činnosť i organizácia prác drobnej prevádzky pri pluhovaní snehu traktorom s radlicou. Pluhovanie bolo rozšírené do priekop a na chodníky, čím sa dosiahla širšia priechodnosť pre motorové vozidlá aj chodcov po miestnych komunikáciách. Ale tieto aktivity nechám na posúdenie samotným občanom.

V januári 2006 prebehla verejná súťaž vyhlásená vo Vestníku obstarávania na výber zhotoviteľa diela v rámci Opatrenia 3.1.1 „Rekonštrukcia Materskej školy Kráľova Lehota – výmena havarijného stavu elektrického vykurovania za ústredné a výmena vonkajších výplní otvorov“. Do tejto súťaže podali cenové ponuky 3 uchádzači. Najlepšie podmienky i najnižšiu cenu predložila firma SIPS s.r.o. Liptovský Hrádok a bola komisiou vyhodnotená ako víťaz. Toho času je na túto stavbu podpísaná s MV RR SR Zmluva o poskytnutí finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ a kompletne súťažné podklady za účelom kladného stanoviska sú na odbore kontroly MV RR SR. Rekonštrukčné práce budú začaté v apríli objektom kotolne a ukončené v novembri tohto roka. Samostatná výmena drevených okien a dverí sa bude realizovať počas letných prázdnin v júli a auguste.

Vo februári tohto roka sa uskutočnila súťaž v rámci Opatrenia 3.4 – Integrované a rozvojové dokumenty obce Kráľova Lehota. Jedná sa o vypracovanie plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja a smerného územného plánu obce. Podprahová metóda verejného obstarávania s vyššou cenou – užšia súťaž na výber spracovateľa – bola vyhlásená na základe súťažných podkladov, ktoré si prevzali 5 uchádzači. Po predložení cenových ponúk boli zo súťaže vylúčení 3 uchádzači, ktorí nespĺnili podmienky súťaže a ako víťazku s najlepšimi podmienkami a najnižšou cenou komisia vyhodnotila Ing. arch. Cukorovú z Liptovského Hrádku. Na túto akciu bola podpísaná zmluva s MV RR SR o poskytnutí finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ a podklady zo súťaže sme zaslali na odbor kontroly MV RR SR za účelom kladného stanoviska. Ukončenie a predloženie schváleného územného plánu je podľa harmonogramu do júla 2007.

V mesiaci marci bola podaná žiadosť na Ministerstvo financií SR o poskytnutie dotácie finančných prostriedkov na rekonštrukciu miestneho rozhlasu v L. Frniaková, v pozadí E. Čupániová obce 10 %. V termíne do 15. marca bol na Ministerstvo kultúry SR v rámci projektu obnovy si svoj dom podaný projekt so žiadosťou o finančnú dotáciu v roku 2006 na obnovu národnej kultúrnej pamiatky kaštieľa Lehotských, v ktorom sídli Materská škola. Ide o kompletnú opravu strešného plášt'a a obvodového plášt'a podľa vypracovanej projektovej a rozpočtovej dokumentácie, odsúhlasenej Krajským pamiatkovým úradom v Žiline.

Od februára sa na obecnom úrade platia dane podľa VZN č. 1/2005 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Právnickým osobám a podnikateľom, ktorí majú nehnuteľnosti v našom katastrálnom území, budú zaslané platobné výmery na zaplatenie dane.

Obecný úrad sa obracia na všetky fyzické a právnické osoby v obci, ale i mimo obce, s prosbou o poskytnutie sumy do výšky 2 % zaplatenej dane podľa zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov pre Rodičovské združenie pri Materskej škole v Kráľovej Lehote. Tlačivá sú na Obecnom úrade a v Materskej škole.

Vladimír Kaprini, starosta obce

Zo života obce

Miestna skupina Slovenského Červeného kríža informuje

V septembri 2005 došlo ku zmenám vo výbore MS SČK. Predsedníčkou sa stala Elena Lehotská, č. d. 220, tajomníčkou Danica Lehotská, č. d. 168, referentkami BDK Eva Lehotská č. d. 210 a Eva Lehotská, č. d. 222. Ostatné funkcie v 13 -člennom výbore ostali nezmenené.

Dňa 25. 1. 2006 sa konala výročná členská schôdza. Mala nízku účasť. Najmä staršie členky sa schôdzí nezúčastňujú, preto ich prosím, aby prišli medzi nás. Jedným z bodov programu bolo aj poďakovanie darcom krvi a ich ocenenie. Z uznesenia schôdze vyplynulo zverejniť ich mená cestou obecného časopisu.

Podľa údajov Územného spolku SČK Liptovský Mikuláš bez nároku na odmenu krv darovali:

Štefan Sadloň - 50 x, zlatá Jánskeho plaketa udelená v r. 2003, Milan Ďurica - 39 x, strieborná 1995, Miroslav Frtús st. - 29 x, strieborná 1992, Valér Mrlan - 26 x, strieborná 2002, Jozef Bizub st. - 21 x, strieborná 2002, Marián Beňo - 16 x, bronzová 2004, Ján Pichnarčík - 15 x, bronzová 1996, Bernadeta Pichnarčíková - 13 x, bronzová 1996, Miroslav Frtús ml. - 12 x, Ing. Ján Lehotský - 10 x, bronzová 2005, Alex Fodor - 8 x, Ing. Ľudovít Pitoňák - 5 x, Martin Konôpka - 5 x, Lehotská Eva ml. - 4 x, Juraj Ďurica - 4 x, Slavomír Hlubocký - 4 x, Ján Kysel - 3 x, Zuzana Brezinová - 3 x, Eva Lehotská - 2 x, František Juha - 2 x, Zuzana Baltová - 1 x, Lenka Frtúsová - 1 x, Lenka Kokavcová - 1 x, Ivana Mrlianová - 1 x, Alena Šmihulová - 1 x, Ján Šmihula - 1 x.

Všetkým týmto našim darcom krvi ďakujeme za ich vysoko humánný ľudský postoj a želáme im veľa zdravia i osobných úspechov.

MS SČK v Kráľovej Lehote má 83 členov. Pre nich a ich rodinných príslušníkov sme v roku 2005 zorganizovali dvakrát nákupný autobusový zájazd do Poľska a autobusový zájazd na Agrokomplex v Nitre. Usporiadali sme pre občanov 25. 12. 2005 Štefanskú zábavu a 25. 2. 2006 maškarný sprievod po dedine i Fašiangovú zábavu, na ktorej bola veľká účasť.

Ti, ktorí si chcú odmerať krvný tlak, môžu tak urobiť u našich členiek Boženy Lehotskej, Jarmily Jurášovej a Evy Lehotskej, č. d. 222.

Elena Lehotská, predsedníčka MS SČK

Z histórie obce

Zemiansky rod Lehotský

V počiatočnom období Uhorska bol jediným vlastníkom pôdy v krajine panovník. Ten časti svojej pôdy požičiaval, alebo daroval cirkvi a za služby i jednotlivcom. Za takto získaný majetok boli obdarovaní povinní vykonávať najmä vojenskú službu v kráľovskom vojsku. Kráľovskí služobníci, z ktorých vznikli "nobiles", čiže zemanania, boli rovnako slobodní ako vyššia šľachta. Vzťahy šľachty voči panovníkovi stanovila Zlatá bula Ondreja II. z roku 1222 a tieto vzťahy boli podrobne upravené v roku 1267 Zlatou bulou Bela IV. Ochrana práv nižšej šľachty - zemanov, zakotvovali najmä v zákony Ondreja III. z rokov 1291 a 1298. Aj Ľudovít I. výrazne zasiahol do spoločenského postavenia šľachty, keď v roku 1351 vydal dekrét, ktorý zabezpečoval jej výsady. Bola to predovšetkým dedičnosť šľachtických majetkov v linii celého rodového príbuzenstva. Tieto majetky sa však nesmeli odcudzovať, alebo darovať bez osobitného kráľovského súhlasu. Nariadenie platilo až do konca feudalizmu. Dekrét Ľudovíta I. tiež stanovil, že všetci šľachtici mali rovnaké výsady i keď sa delili na barónov, prelátov a zemanov.

Jedna z pečatí rodu Lehotský

Aj územie Kráľovej Lehoty bolo do roku 1361 kráľovským majetkom. Vtedy ho Ľudovít I. daroval Egidovi a jeho synom za ich zásluhy na kráľovských poľovačkách. Zemianske práva osadníkov Kráľovej Lehoty upevnila potvrdzujúca listina kráľa Žigmunda z roku 1390 a najmä mandát (Nová donácia) Ferdinanda I. z roku 1552, ktorým uznal "familii de Kiraly Lehota" za starobylý šľachtický rod a potvrdil im ich slobodu. Týmto dokumentmi i právom kráľovských strážcov - starousadlíkov obraňovali Lehotskovci v ďalších storočiach svoje územie. Vo viacerých písomnostiach sa spomína, že základných rodov kráľovlehotských zemanov bolo 6, ich prímienia však nepoznáme.

Rod Lehotský z Kráľovej Lehoty, ktorý získal svoje zemianstvo donáciou Ľudovíta I., už podľa revízie armálesov Liptovskej stolice nariadenej kráľom Žigmundom, uskutočnenej stoličnou komisiou na čele zo županom Imrichom Bubekom a prevedenej na stoličnom zhromaždení 13. 9. 1391 a nazvanej Liptovské registrum (Ján Literát z Madočian totiž falšoval listiny na objednávku liptovskej a turčianskej šľachty, za čo bol 26. 9. 1391 odsúdený a v Liptovskej Mare upálený), patril medzi tzv. kmeňové rody na Liptove. V dvojvzťahovom registri dokumentov starej verejnej správy a súdnictva sú kráľovlehotské potvrdzujúce listy z rokov 1552 až 1786 uvedené v XXI. kapitole.

Podľa súpisu z roku 1583 mali zemanania v Kráľovej Lehote 12 kúrií (Beňadiková a Sv. Ján po 7 kúrii, Sv. Ondrej 6, Okoličné, Podtureň a Stošice po 4, Vitálišovce 3, Jakubovany, Ploštín, Sv. Mikuláš, Smrečany a Uhorská Ves po 1). Aj okolo roku 1600 žili v Kráľovej Lehote iba zemanania. V roku 1754 bolo v obci 68 mužských príslušníkov zemianskeho rodu Lehotský. Podľa prvého všeobecného sčítania obyvateľov Uhorska, uskutočneného v roku 1785, bolo v

Liptovskej stolici 1662 šľachticov v 96 sídlach. Najviac, 190, ich žilo v Kráľovej Lehote. Súpis z roku 1841 spomína 400 členov tejto rodiny. Na čele Famílie i obce stál Direktor.

V 13. - 15. storočí sa ľudia označovali len rodným menom. Na spresnenie totožnosti slúžil príbuzenský vzťah. Neskoršie sa k menu začalo uvádzať i miesto narodenia, čiže prídomok. Na území Slovenska sa prvá písomná zmienka o používaní priezviska našla v Žilinskej knihe v roku 1452. V Liptove sa objavujú priezviská pri menách zemepánov i poddaných až v protokole Liber citacionus z rokov 1550 - 1580.

Postupne sa u kráľovolehotských mužov z prídomku ustálil predikát, čiže priezvisko Lehotský (1596), ale aj Lehockí, Lehocký (1626), keď podľa výslovnosti splynula prípona *ts* na *c*, alebo Lehotský (1764), pomaďarčene Lehoczky, Lehotszky a napokon po roku 1918 už len Lehotský. Najstarší údaj o používaní tohto priezviska, ktorý sme našli, je z roku 1541. U žien sa v Kráľovej Lehote ešte ani v roku 1672 priezvisko nepoužívalo, uvádzal sa len príbuzenský vzťah "Zuzana manželka Ondraše Lehocký" alebo pracovný vzťah "majerka panska jmenom Sophia", tiež "Katuša služebkyna p Andraše Lehocký". Priezviská v dnešnej podobe ustálil až patent Jozefa II. z 1. 11. 1780.

Rod Lehotský z Kráľovej Lehoty má svoj šľachtický erb. Hlavnou figúrou štítu erbu je strelec stojací na pažiti s lukom v rukách, v pozadí sú na oblohe v ľavom rohu hviezdička a v pravom polmesiac. Klenot štítu tvorí jelen s krkom prestreleným šípom, umiestnený medzi dvoma orlami krídlami. Okrúhla rodová pečať opatrená týmto erbom má po obvode text: "SIGILUM 1771 LEHOCZKY DE KIRALY LEHOTA". Jednotliví členovia rodu mali vlastné pečate s rodovým erbom, rozlíšené len iniciálkami.

Náplň erbu rodu Lehotský jednoznačne poukazuje na jeho slávnu minulosť, na to, že jeho predkovia boli kráľovskými lovcami zveri. Umiestnenie jednotlivých prvkov na erbe nie je náhodné. Hviezdu (Venušu) i polmesiac v tej istej podobe a polohe vedľa seba za jasných nocí vidno na tmavomodrej oblohe (najlepšie v 1. štvrtroku po 5. hodine a v 3. štvrtroku po 17. hodine, lebo vtedy je tma), nízko nad južným obzorom obce. Pritom svetia tak intenzívne, že si ich nemožno nevšimnúť. Lukostrelec mieri lukom smerom na východ, teda tam, kde sa až po Kráľovu hoľu rozprestierali ich rozsiahle a hlboké lesy. V starom drevenom evanjelickom kostole bol erb umiestnený na kancli, v terajšom kostole je erb od A. Štröbla umiestnený na pravom pilieri lode.

Zaujímavý je údaj o tom, ako Família Lehotská dbala o svoje dedičné listiny. Podľa záznamu z roku 1688 "dalo se k wernemu zachowanj" potvrdzujúca donácia kráľa Žigmunda Luxemburského z roku 1390 a 22 kusov dokumentov Andrejovi Lehotskému a Danielovi Lehotskému Somody. Donáciu kráľa Ľudovíta Veľkého z roku 1361, donáciu cisára Maximiliána I. a 17 kusov ďalších dokladov uložili u Jána Lehotského aliter (ináč) Bartošovie a u Boltžiara Lehotského. To, že listiny rozdelili a oddelene uložili u spoľahlivých členov rodu, bolo zrejme opatrením, aby sa nedali ľahko odcudziť, alebo aby ich nezničil prípadný požiar všetky naraz.

František Bizub

Erb rodu Lehotský

AGRIA Liptovský Ondrej a. s.

Zakladajúca schôdza Jednotného roľníckeho družstva (JRD) v Kráľovej Lehote sa konala 7. 9. 1952. Po 20 rokoch úspešného hospodárenia sa družstvo od 1. 1. 1973 zlúčilo do jednotného hospodárskeho celku JRD Hviezda so sídlom v Liptovskej Porúbke. Po troch rokoch sa JRD Hviezda začlenilo do JRD 1. máj so sídlom v Liptovskom Ondreji. Zlučovacia schôdza sa konala 28. 2. 1976.

Ako každé odvetvie národného hospodárstva, aj poľnohospodársku prvovýrobu vstupom Slovenska do EÚ zasiahli veľké zmeny. Najprv by som mal poznamenať, že Poľnohospodárske družstvo so sídlom v Liptovskom Ondreji, do ktorého patrí aj hospodársky dvor Kráľova Lehota, zmenilo právnu formu a 9. 7. 2004 sa pretransformovalo na akciovú spoločnosť s názvom ARGRIA Liptovský Ondrej a. s.

Neustále sa meniace ceny poľnohospodárskych produktov, ktoré naša akciová spoločnosť vyrába, ale aj neustále rastúce ceny vstupov do poľnohospodárskej prvovýroby - elektrickej energie, vody, pohonných hmôt, chemických ochranných prostriedkov, bez ktorých výroba nemôže existovať, nútili a neustále nútia manažment rozmyšľať, ako pokračovať ďalej v týchto ťažkých ekonomických podmienkach. V živočíšnej výrobe bol zrušený nerentabilný chov ošípaných a v hlavnej miere sme sa zamerali na chov hovädzieho dobytká a oviec. Následne na výrobu mlieka a mäsa, v čom sa nám aj pomerne dobre darí.

Odchov volkov, 2006

V rastlinnej výrobe zmeny postihli našu hlavnú plodinu – zemiaky. V roku 2004 sa znížila ich výmera na 90 ha, v roku 2005 pre vysoké vstupné náklady a nízke výkupné ceny na 40 ha

Hospodársky dvor Kráľova Lehota, 1984

Zmena a reštrukturalizácia výroby zasiahla aj hospodársky dvor Kráľova Lehota. Tu bol zrušený chov kráv a po rekonštrukcii farmy v Liptovskej Porúbke bol ich chov presunutý tam. Treba pripomenúť, že sa jedná o chov Slovenského pinzgauského dobytká, ktorý má štatút šľachtiteľského chovu. Následne sme sa v Kráľovej Lehote preorientovali na odchov mladého dobytká. Sú to teľatá od 6 mesiacov, jalovice 1 – 2 ročné a jalovice teľné. Začali sme aj s netradičným odchovom volkov, ktorý začína byť už v tomto roku rentabilný.

a v tomto roku 2006 to bude zhruba len 10 ha. Okrem pestovania obilnín sme v rastlinnej výrobe začali s pestovaním repky olejnej o ktorú je momentálne na trhu záujem a javí sa ako ekonomicky výhodná plodina. V roku 2006 chceme jej pestovanie rozšíriť na 400 ha. V tomto roku skúšobne začíname aj s pestovaním lupiny, ktorá je veľmi dobrým energetickým a výživným krmivom ako prídavok do kŕmnych zmesí pre hovädzí dobytok a z časti nahradí drahú sóju, ktorú dovážame zo štátov EÚ. Ďalej sa v rastlinnej výrobe orientujeme hlavne na výrobu kvalitných krmív pre živočíšnu výrobu, preto sme vo veľkej miere začali s obnovovaním trvalých trávnych porastov a pasienkov, čo je prvý predpoklad pre dobrú výrobu krmovín a následne na to pre výrobu mlieka a mäsa.

Nezaostávame aj v obnovovaní strojového parku. Tak, ako nám finančné zdroje dovoľujú, nakupujeme výkonné stroje do rastlinnej i živočíšnej výroby. V roku 2005 sme kúpili dve kosačky Pettinger, jeden zhrabovač tráv, silážnu linku na Eurobagy, dva traktory Deutz Fahr a tri veľkoobjemové kŕmne vozy.

Aj keď sa v rokoch 2004 a 2005 hospodáril v zložitých ekonomických podmienkach a čo sa týka počasia aj v sťažených klimatických podmienkach, podarilo sa pracovníkom AGRIE a. s. dosiahnuť slušné hospodárske výsledky. A tým zabezpečiť chod akciovej spoločnosti i slušné odmeny zamestnancom. Na tieto výsledky a prácu chce AGRIA a. s. nadviazať aj v roku 2006.

Milan Lehotský, správca závodu 02, AGRIA Liptovský Ondrej a. s.

Významní rodáci a osobnosti obce

ČAJAK, Ján - spisovateľ, učiteľ

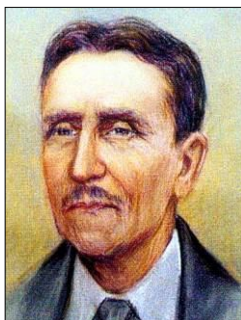
(19. 12. 1863 Liptovský Ján - 29. 5. 1944 Báčský Petrovec, Juhoslávia)

Otec Ján Čajak, učiteľ (1830 - 1867), matka Adela (1843 - 1928), najstaršia dcéra hybského rodáka Samuela Medveckého. Keď ovdovela, vydala sa za Čajakovho priateľa, spisovateľa Pavla Dobšinského. Adelinou sestrou bola spisovateľka Terézia Vansová.

Základné vzdelanie získal u otčima Pavla Dobšinského v gemerských Driečanoch. Študoval na slovenskom gymnáziu v Martine (1874 - 1875), potom na gymnáziu v Rimavskej Sobote (1875 - 1878) a Kežmarku (1878 - 1879), na učiteľskej preparandii v Lučenci (1879 - 1881), odtiaľ ho však za národnú činnosť vylúčili, preto znovu študoval na gymnáziu v Rimavskej Sobote (1881 - 1882) a Banskej Štiavnici (1882 - 1884). Po roku štúdia na Evanjelickej teologickej fakulte v Bratislave ho v roku 1885 tiež vylúčili za panslavizmus. Učiteľské skúšky na štátnej učiteľskej prípravke v Kláštore pod Znievom zložil v roku 1889.

Zamestnanec advokátskej kancelárie Petra Jamnického v Pezinku (1885 - 1886), učiteľ v Liptovskej Kokave a Rajci (1886 - 1888) a v Kráľovej Lehote (1889 - 1893). V októbri 1893 odišiel na Dolnú zem, tam bol učiteľom slovenskej školy v Selenči (1893 - 1899) a v Báčskom Petrovci (1899 - 1924).

Námety svojich poviedok a črt čerpal z vlastných zážitkov na Liptove, najmä zo zemianskej Kráľovej Lehoty, potom z Gemera a na Dolnej zeme. Z Liptova napísal poviedky Pred oltárom (Pešťbudín 1908), Jožkova svadba (Liptovský Mikuláš 1913) a Z povinnosti (Bratislava 1956), z prostredia dolnozemskej Slovákov Únos, Vohľady, Ecce homo, Cholera a Búrka. Román Rodina Rovesných (1909) opisuje úpadok stredných vrstiev, próza Zápisky z rukojemstva (1923) útrapy z pobytu v zajateckom tábore v Kamenici a

Subotici. Pre amerických Slovákov napísal populárny Dejepis Slovákov (1914) a pre Srbov zo svojho okolia Pregled savremene slovačke literature (1906).

Ústredná osobnosť kultúrnej a osvetovej aktivity dolnozemskej Slovákov. Podieľal sa na vydávaní slovenských kníh a časopisov v Juhoslávii. Založil detský časopis Zornička (Budapešť 1908 - 1909), po vojne zasa Juhoslovanský nakladateľský spolok v Petrovci, spoluzakladateľ slovenského gymnázia v Petrovci (1919), redaktor týždenníka Národná jednota (1920 - 1922), predseda literárneho a národopisného odboru Matice slovenskej v Juhoslávii a redaktor mesačníka Náš život (1933 - 1938).

V 128 stranovej poviedke Pred oltárom podrobne opísal život ľudí v Kráľovej Lehote.

František Bizub

Poznaj svoju obec

Živočích

Z veľkých šeliem je dnes častý medveď hnedý, vlk dravý a rys ostrovid. V lese žije tiež líška hrdzavá, jeleň európsky, srnec hôrny, jazvec lesný, veverica stromová. Z vtákov sú najbežnejšie pinka lesná, slávik červienka, cíbik chochlatý, bocian biely, jariabok hôrny, hýľ lesný, stehlík pestrý, sýkorka bielolica, d'ateľ veľký, tesár čierny, tetrov hlucháň, strakoš sivý, glezg hrubozobý, drozd čierny, drozd kolohrivý, drozd evikotavý, žltouchvost horský, žltouchvost domový, okolo potokov sa vyskytujú trasochvost biely, trasochvost horský, rybárik riečny, vodnár potočný. Z dravcov a sov orol krikľavý, orol skalný, sokol myšiár, výr skalný a sova lesná. V potokoch sú najčastejšie pstruh potočný, lípeň tymianový, podustva, hlaváč pásoplutvý. Z obojživelníkov sú najbežnejšie mlok horský, ropucha bradavičnatá, ropucha zelená, skokan hnedý a salamandra škvrnitá. Uvedené druhy s výnimkou poľovnej zveri a rýb patria ku ohrozeným druhom živočíchov.

F. Bizub

Z ľudovej tvorby

Povešť o Váhu

... Či to bolo tak, či to bolo inak, ktože to už zná?

V tých dávnych pradávnych dobách žili na Kráľovej holi a mohutnom Kriváni mocné kniežatá, ktorých svár znepriatelil.

Ich deti, krásna Vágika a chrabrý Beloslav na igrách pri svätení jari veľkou láskou k sebe zahoreli. Hnev znepriatelených otcov ale bránil ich lásku.

I stalo sa, že bohovia zlé časy zoslali na ľud pod Tatrami. Po suchom lete krutá zima prišla. Od hladu hynul statok i ľudia.

Bieda prinútila kniežatá, aby zabudli na svoj svár a vybrali sa spoločne za žrecom. On im riekol: „Málo pamätáte na našich bohov, k cudzím sa modlíte. Ich hnev pomínie, ak sa vzdáte toho, čo je vám najmilšie“.

I nastal čas nového mesiaca. Ľud sa stretol pred posvätným hájom, aby sa veštbá naplnila. Kniežatá obetovali svoje deti.

Prišla Vesna, sneh v dolinách sa roztopil. Z hrobov Vágiky spod Kráľovej hole a Beloslava spod Kriváňa vytryskli pramienky priezračnej vody, ktoré sa nedočkavo rozbehli dolinami, aby našli jeden druhého.

A keď sa konečne stretli v radostnom objatí, rozkrútili sa v divom víre, nevediac kam spoločne poputujú. Tu priletel k nim orol z Tatier a milenci sa šťastne rozbehli za ním. A kadiaľ letel orol, kľukati sa Váh dolinami. A ihravé vlnky Váhu dodnes spievajú povest' lásky.

Podľa scénického spracovania folklórneho súboru VÁH

Oznam

Na knihu Z dejín Kráľovej Lehoty do 24. marca 2006 prispeli:

Monika Lehotská, č. d. 171	250,- Sk	Janka Brtánová, č. d. 34	250,-
Elena Lehotská, č. d. 103	100,-	Ján Ilavský, č. d. 123	250,-
Peter Sopko, č. d. 107	250,-	Pavla Lehotská, č. d. 71	300,-
Aurel Blaschke, č. d. 36	250,-	Helena Lehotská, č. d. 93	300,-
Alena Frtúsová, č. d. 208	100,-	Samuel Lehotský, č. d. 139	300,-
Mária Lehotská, č. d. 105	100,-	Pol'ovnícke združenie Stará dolina	500,-
Jozef Strapoň st., č. d. 172	100,-	Ivan Čimbora, č. d. 60	300,-
Ol'ga Lehotská, č. d. 112	300,-	MUDr. Jarmila Hybbenová, č. d. 262	300,-
Štefan Kapríni, č. d. 135	300,-	Ol'ga Halušková, č. d. 230	1000,-
Janka Koniarová, Lipt. Mikuláš	300,-	Elena Lehotská, č. d. 220	300,-
Danuša Kabzanová, č. d. 158	300,-	Helena Bakošová, č. d. 83	300,-
Milan Mrlan, č. d. 171	500,-	Martin Lehotský, č. d. 210	166,-
Anna Čupániová, č. d. 24	100,-	Miroslav Lorenčík, č. d. 111	100,-
Anna Juríková, č. d. 77	300,-	Milan Chovan, č. d. 213	50,-
Zuzana Kunajová, č. d. 14	300,-	Ing. Ján Šteuček, č. d. 268	1000,-
Janka Lehotská, č. d. 202	100,-	Pavla Šteučeková, č. d. 248	200,-
Zdenka Matisková, č. d. 78	300,-	Slov. zväz včelárov Lipt. Hrádok	1500,-
Ivana Strapoňová, č. d. 166	300,-	Pavel Lehotský, č. d. 169	300,-
Ing. Ivica Michalidesová, č. d. 66	300,-	Dagmar Žiškova, Lipt. Hrádok	500,-
Marieta Michalidesová, č. d. 66	300,-	Ján Šmihul'a, č. d. 127	300,-
Daniel Kunaj, č. d. 98	250,-	Pavel Lehotský, č. d. 31	500,-
Zuzana Teplická, č. d. 10	100,-	Elena Fáberová, Lipt. Porúbka 513	500,-
Pavel Meško, č. d. 100	300,-	Monika Helebrandtová, L.Porúbka 62	1000,-
Ivan Juráš, č. d. 26	260,-	Rimskokat. cirkev Hybe, fil. K.Lehota	3000,-
Ján Budovec st., č. d. 146	250,-	Mária Trnková, č. d. 15	500,-
Ladislav Lipták, č. d. 178	1000,-	Ivan Capko, č. d. 15	500,-
Ľubica Gerecová, č. d. 206	300,-	Štefan Kunák st. č. d. 169	50,-
Ján Pavlák, č. d. 166	265,-	Peter Bizub, č. d. 164	2000,-
Marta Harmanová, č. d. 141	250,-	Vladimír Kapríni, č. d. 135	2000,-
Jitka Lehotská, č. d. 113	250,-	Milan Lehotský, č. d. 168	1500,-
Jitka Pitoňáková, Lipt. Hrádok	250,-		

Všetkým uvedeným za finančný dar ďakujeme. Kniha bude formátu A5 v rozsahu cez 300 strán. Prosíme ďalších občanov, rodákov, firmy, súkromných podnikateľov a sympatizantov s obcou, aby na ňu prispeli buď priamo na Obecnom úrade alebo prostredníctvom účtu č. 26227 – 342/0200 VÚB a.s., obchodné miesto Liptovský Hrádok.

Obecný úrad

Štatistické údaje

V roku 2005 sa narodilo	6 detí	z toho 1 dievča a 5 chlapcov
umrelo	5 obyvateľov	z toho 1 žena a 4 muži
prist'ahovali sa	3 ľudia	z toho 3 muži
odst'ahovalo sa	13 ľudí	z toho 9 žien a 4 muži
Stav k 31. 12. 2005		
počet obyvateľov	629	z toho 330 mužov a 299 žien
počet domov	191	z toho rodinných domov 167, z nich 21 neobývaných
chaty a rekreačné zariadenia	15	
domy na ostatné účely	15	
v osade Svarín, v časti patriacej pod Kráľovu Lehotu, sú 4 chalupy a 15 chat		

Spoločenská rubrika

Dodatok za rok 2005

Narodili sa: Danny Jan Buba, č. d. 107 16. 07. 2005 (v Španielsku)

Prvý štvrťrok 2006

Povedali si áno: Zuzana Petrovičová & Michal Liška 07. 01. 2006
Anička Baltová & Rudko Vrbičan 25. 02. 2006
Ing. Ivica Michalidesová & Rastislav Švanda 25. 03. 2006

Dožili sa životného jubilea: 50 rokov MUDr. Jarmila Hybbenová 02. 02. 1956
Valér Mrlan 06. 03. 1956
55 rokov Jozef Strapoň 15. 03. 1951
Jaroslava Bizubová 12. 03. 1951
Pavel Jurík 31. 03. 1951
60 rokov Zdenka Matisková 08. 02. 1946
65 rokov Emília Šetková 06. 03. 1941
75 rokov Terézia Poliaková 16. 03. 1931

Opustili nás: 29. 01. 2006 Albert Lorenčík 72 ročný
11. 02. 2006 Anna Lehotská, rod. Krišková 88 ročná

K R Á Ľ O V A L E H O T A , obecný časopis. Vychádza štvrťročne. Vydáva Obecný úrad Kráľova Lehota. Redakčná rada: Ing. Jozef Cerovský, Milan Lehotský, Jozef Lesák, Vladimír Kapríni. Redaktor: František Bizub, 032 33 Kráľova Lehota 164, tel.: 0907 652406, e-mail: bizubf@mag-net.sk. Tlač: REPROservis - DTP štúdio Liptovský Mikuláš. Náklad: 220 kusov.